

Visitaforedrag Saltdal kirke 28.10.2018.

Denne uken fra 22.-28.10.2018 har biskop Ann Helen Fjeldstad Jusnes vært på visitas i Saltdal og Øvre Saltdal sokn. Det er 9 år siden forrige visitas her, den gang ved biskop Tor B Jørgensen.

Det å reise på visitas er en av de viktigste oppgavene en biskop har.

I tjenesteordning for biskop vedtatt av kirkemøtet står det sågar i § 7. Biskopen visiterer sokn i bispedømmet med visitasreglement fastsatt av Bispemøtet. Og i Bispemøtets visitasreglement står det slik: «Formålet med visitasen er å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet.»

I forkant av visitasen har prost i Salten, Gunnar Bråthen sammen med soknets ansatte og menighetsråd utarbeidet program for visitasen. Under en visitas skal biskopen i tillegg til de offentlige arrangement ha samtaler med soknets prester og andre ansatte. Disse samtalene hadde vi 12.10, og samtidig fikk jeg også en omvisning i menighetshuset og informasjon om plassering av nytt bårehus.

Selve visitasen begynte med gjennomgang av programmet sammen med menighetsråd og ansatte mandag kveld. Dette opplever jeg som særlig viktig, for slik kan visitasen bli noe vi eier sammen, og råd og ansatte blir involvert fra første stund. Det var spesielt fint på dette møte og oppleve at menighetsrådets medlemmer fordelte oppgavene under visitasen mellom seg, og slik muliggjorde at rådet har vært representert på nesten alt det vi har gjennomført denne uken.

Mandag kveld ble avsluttet med nattverd gudstjeneste i Saltdal kirke ved sokneprest Vidar Søyland Pettersen, kirketjener Alexander Aleksashin og organist Johan Hals Jørgensen. Det er viktig å starte på denne måten, det understreker visitasen som et arbeid vi gjør i Guds kraft og til Guds ære.

Alle dagene startet vi med morgenbønn i kirkene. Til morgenbønnene under visitasen har de ansatte utarbeidet en god liturgi som er trykket i et eget hefte. Morgenbønnene har vært åpne for menigheten, og det har vært gledelig å se at dette har flere benyttet seg av muligheten til å være med på. Slike morgenbønner kan man med fordel også ha når det ikke er visitas, f.eks. en gang i måneden ved stabsmøtets begynnelse, og da kan de gjerne være åpne for hele menigheten. Man kan også tenke seg disse som en del av en åpen kirke strategi om sommeren. Den nære beliggenheten mellom Saltdal kirke og menighetskontor gir mange muligheter.

Vi har disse dagene møtt menighetsråd og ansatte, vært med på babysang og knøttekor og barnekor, besøkt Vensmoen og Knaggen, Nasjonalparksenteret og Adde Zetterquists galleri, Røkland skole og voksenopplæringen, bedriften Nexans, vært på konsert i Saltdal kirke og gudstjeneste med konfirmantene i Øvre Saltdal kirke, vi har hatt møte med ordfører og rådmann, besøkt Blodveimuseet og krigskirkegårdene i Botn, hatt samtaler med ledelsen i Frikirken og deltatt på andakt på Heimly aldershjem. I tillegg har vi møtt mange mennesker, samtalt, drukket kaffe, spist god mat, og ikke minst smakt på møsbrømléfse!

Det har vært travle og innholdsrike dager, men jeg vil særlig fremheve den gjestfrihet og interesse vi har møtt, viljen til å formidle og fortelle fra kirke og hverdagsliv her i Saltdal. Ikke minst har vi møtt stoltheten og gleden ved å bo nettopp her, og mulighetene som mange vil bruke for å skape et godt samfunn. Noen lurer på hvorfor en vistas handler så mye om lokalmiljøet. Har kirka noe med det å gjøre? I høyeste grad, kirka har med de livene folk lever å gjøre, derfor er arbeidsliv og kultur og natur viktig på en visitas.

Jeg vil nå ta opp spesielt de feltene vi har vært særlig opptatt av, og har delt dette inn i 4 hovedbolker:

1. Kirke og menighetsliv.
2. Kirkehusene
3. Kirken i lokalsamfunnet
4. Helhetlig arbeid for kirkens virksomhet.

Til slutt vil jeg oppsummere i noen punkter til særlig utfordring og oppfølging.

1. Kirke og menighetsliv

1.1 Menighetsråd og fellesråd.

I 8 år (to menighetsrådsperioder) har Øvre Saltdal menighet og Saltdal menighet hatt et prosjekt med felles menighetsråd. Dette menighetsrådet er også fellesråd for hele kommunen. Gjennom dette prosjektet har man kunnet hatt et menighetsråd som har ivaretatt representativiteten fra de ulike menighetene. Med ny kirkelovgivning på trappene vil det nå være en gylden mulighet til å se på mulighetene for å gjøre dette permanent, og jeg vil oppfordre menighetene til å evaluere ordningen de har hatt så langt, og begynne arbeidet med en ny struktur. Det vil være vanskelig å ha en prøveordning i enda flere år, men det nye lovforslaget for kirkeordning kan gi muligheter for å se på dette på nytt.

Menighetsrådet består av 8 medlemmer, og vi har i møte med dem opplevd at dette er dedikerte medlemmer som både har kunnskap om og interesse for det verv de har påtatt seg. Som ofte skjer når fellesrådet og menighetsrådet er de samme valgte medlemmene vil ofte menighetsrådssakene bli skadelidende. Dette er rådet oppmerksom på. Biskopen vil foreslå at en arbeider mer med en plan for menighetsrådets arbeid, at en lager et årshjul hvor en sikrer at alle saker blir tatt opp i løpet av et år.

Her vil jeg spesielt peke på viktigheten av å ha årlige fellesmøter med de ansatte, der arbeidet i menigheten er tema. De tre misjonsavtalene menighetene har, bør tas opp som eget tema og drøfte hvordan de kan implementeres i menighetsarbeidet, kanskje særlig i trosopplæringsarbeidet og gudstjenestelivet. At en setter opp diakoni og trosopplæring som saker en vil ta opp i løpet av året, og at dette arbeidet i menighetsrådet systematiseres. Da vil en lettere kunne se hele arbeidet i menighetene under ett.

Prosten vil følge opp muligheten for flere felles menighetsråds kurs i løpet av en menighetsrådsperiode.

I vår kirkeordning er menighetsrådet tillagt stor vekt som leder av menighetens arbeid. Biskopen ser det som svært viktig at det er et godt systematisk samarbeid mellom ansatte og råd, og at arbeid og arbeidsmåter jevnlig evalueres og videreutvikles.

Dette er særlig viktig og gir en gylden anledning til nytenkning når det kommer nye medarbeidere. Med ny sokneprest i Saltdal, Vidar Søyland Pettersen og ny kirkeverge, Kurt Berg, er det nå viktig at en ser på fordeling av oppgaver de ansatte i mellom, og hvordan menighetsrådet vil prioritere oppgavene de har ansvar for innen trosopplæring, kirkemusikk, undervisning og diakoni.

Her er det viktig å bruke de ressursene en har på en god måte, og våge å være utradisjonell i dette arbeidet. En kirketjener kan f.eks. være en ressurs når barna skal oppleve kirkehuset og lære om det, og en kantor kan bidra mye i liturgiundervisning både når det gjelder konfirmanter og med liturger av alle slag.

1.2. Ansatte.

Alle stillingene både fra fellesrådsiden og bispedømmerrådsiden er nå besatt, og det gir gode muligheter for samarbeid og utvikling. Det er ansatte med høy kompetanse og sterk dedikasjon til sitt arbeid.

Kontorsekretær Margrethe Blomberg slutter nå ved årsskiftet i sin stilling etter 25 år. Hun har i tillegg til sekretærfunksjonen også vært husmor for menighetshuset, og på mange måter vært navet i koordineringen av alle

aktivitetene. Slike medarbeidere synes ikke bestandig så godt, men deres tjeneste er uvurderlig.

Menighetene ville gjerne hatt flere ansatte, og det er lett å se på alle oppgaver man ikke får utført. Å jobbe i kirken er alltid en jobb hvor man kunne gjøre mer. Men med det antall medlemmer menighetene har, og med de demografiske og geografiske rammer som er til stede, er det lagt til rette for at bemanningen er god. Det er viktig å se på de muligheter man har, og samarbeide om å bruke fellesskapet på best mulig måte. Tidligere utfordringer blir ikke borte av seg selv, men nytt mannskap og åpenhet og raushet vil kunne skape trygge arbeidsforhold. Her vil samarbeidet mellom kirkevergen og prostens arbeidsgiver være viktig, og dette er allerede i godt gjenge.

1.3 Dåp og trosopplæring

Det er svært gledelig at dåpen står så sterkt i menighetene (2017 tall viser en dåpsprosent på 92% i Saltdal, og 100% i Øvre Saltdal). Dåpen er verdens største kjærlighetserklæring. Vi blir båret frem (eller går selv) og mottar Guds frelsende nåde og kjærlighet i gave. Dåpen er en avgjørende viktig tradisjon i vår folkekirke, som både gir oss tilhørighet til den treenige Gud og den kristne kirke. Vi feirer livets under og fellesskapet i den verdensvide kirke.

Dåpens livslange betydning var et viktig perspektiv i Martin Luthers forståelse av dåpen. Trosopplæringen skal legge til rette for at barn og unge kan utrustes til å leve og vokse i sin dåp. Gjennom å bli kjent med sin lokale kirke, hverdagsritualer, høytidsfeiring og markering av livets viktige tider, kan hjem og menighet, foreldre og faddere, stå sammen om denne livslange oppgaven, slik at barn og unge inkluderes i fellesskapet i kirken. Det er viktig for menighetene i Saltdal å ta vare på den muligheten det gir at så mange døper sine barn, og det er vesentlig at dåpsfamiliene sees på som en viktig del av menighetsfellesskapet. Det er utarbeidet lokalt informasjonsmateriell som gis ut i forbindelse med dåp. Når vi nå ikke lenger får melding om fødte i Den norske kirke fra folkeregisteret må en arbeide enda mer med hvordan en inviterer til dåp.

Alle menigheter i Den norske kirke har utarbeidet egne lokale planer for trosopplæring, i tråd med den retningsgivende nasjonale planen for trosopplæring, Gud gir – vi deler. Saltdalmenighetene brukte mye tid på å utarbeide sin trosopplæringsplan SKULK. Denne er et verdifullt redskap for å gi

oversikt over menighetens systematiske trosopplæring. En god plan gir hjelp til å lede, gjennomføre og utvikle arbeidet kontinuerlig.

Menighetens planer skal revideres en gang i løpet av menighetsrådets valgperiode for å ivareta fornyelse og utvikling av menighetens arbeid med trosopplæring.

Et viktig kjennetegn på trosopplæringsreformen, er at den stadig er i utvikling.

Biskopen vil at alle menighetene i Sør-Hålogaland i løpet av inneværende menighetsrådsperiode skal gjennomgå sine lokale planer, med et særlig fokus på innholdsdimensjonen og omfanget. I Saltdal må menighetene gjøre dette i løpet av 2019, og det vil være helt vesentlig at både menighetsråd og ansatte er med på evalueringen. Både menighetspedagog, prester og kantor har et særskilt ansvar for trosopplæringen, men også menighetssekretær og kirketjenere vil være involvert.

Det er viktig at trosopplæringen vår er tydelig på sitt kristne innhold, at vi i alle trosopplæringstiltak fokuserer på bibelfortellinger, salmer og kristne sanger, bønner og andre trosuttrykk.

Fungerer våre planlagte tiltak etter sin intensjon? Hvordan er forholdet mellom punktuelle og kontinuerlige tiltak. Når vi ut til hele aldersgruppen 0-18 år? Er det en god sammenheng mellom antall planlagte og gjennomførte timer, ut fra lokale ressurser og forhold? Disse tema er det viktig at menighetsråd og stab drøfter og gjennomgår i fellesskap. Menighetspedagog Gerd Anita Johannesdatter Berglund har et særlig ansvar for trosopplæringen og koordineringen av den, men særlig prestene og organisten er også viktige i trosopplæringsarbeidet.

1.4 Ungdom, MILK kurs, samarbeid med andre menigheter i prostiet, UKT

Den aldergruppen som det mange steder er vanskeligst å nå, er ungdomsfasen fra 15-18 år. Dvs tiden etter konfirmasjon og til myndighetsalder. Mange har gjort gode erfaringer med MILK kurs (Minilederkurs) for fjorårets konfirmanter. I flere prostier samarbeider flere menigheter om slike lederkurs.

Ungdomsfasen er et viktig satsningsområde i vår kirke. Her er mange muligheter for ulike typer tiltak.

Frikirken i Saltdal har en aktiv speidergruppe som også mange av Den norske kirkes barn er med i, og lederne rekrutteres også fra Den norske kirke. Dette er god økumenikk i lokalmiljøet. Leirarbeidet på Jakobsbakken har tradisjonelt hatt stor betydning i Saltdal. Dette arbeidet kan også brukes i kirkens ungdomsarbeid, det er viktig at en ser på alle muligheter som finnes.

En sentral del av demokratiet i Den norske kirke, er ungdomsdemokratiet. Alle medlemmer i Den norske kirke har stemmerett i kirkelige valg fra det året de fyller femten år. Høsten 2019 er det igjen kirkevalg, både menighetsrådsvalg og bispedømmerådsvalg.

Sør-Hålogaland bispedømme har et eget ungdomsråd, som hvert år arrangerer ungdommens kirketing (UKT). Alle menigheter oppfordres til å sende to delegater til ungdomstinget.

Biskopen vil oppfordre Saltdal til å arbeide med å sende ungdom på Ungdomstinget, slik vil de kunne være med å bringe nye ideer tilbake til sin menighet.

1.5 Misjon

Saltdal menighet har tre misjonsavtaler. Menighetsrådet sier at det har vært lite aktivitet rundt disse de senere år, annet enn å ha ofringer. Samtidig er det fortsatt aktive misjonsforeninger i menighetene, selv om medlemmene representerer høy alder. Misjon er en viktig del av en menighets arbeid. Misjon i dag er oftere samarbeid med lokale menigheter i andre land, samarbeid om diakoni og menighetsbygging. Slike prosjekter knyttet opp til misjonsavtalene kan med fordel aktiviseres både i trosopplæringsarbeidet og i konfirmantundervisningen, og det kan legges inn misjonsgudstjenester i gudstjenestepanleggingen. Misjon, det å ha omsorg for og fellesskap med våre kristne søsken i andre land er et anliggende som en kristen kirke aldri kan stanse å arbeide med. Misjonskonsulenten på Bispedømmekontoret kan gjerne bidra med tilrettelegging av misjonsstrategi i menigheten. Menighetsrådet oppfordres til å ta dette inn i sitt strategiske arbeid.

1.6. Mennesker med særskilte behov.

Saltdal har sterke tradisjoner når det gjelder å omsorg for mennesker med særskilte behov. Vårt trosopplæringsarbeid må alltid ha for øye at det skal være for alle, og også barn og unge som trenger noe ekstra må være i vårt fokus. Her kan de med fordel være felles tiltak i prostiet, og prosten bes følge opp arbeid knyttet til mennesker med ulike typer utviklingshemming og særskilte behov. Selve kirkehusene må også være slik innrettet at folk med særskilte behov kan være til stede. Gamle kirker kan her være en utfordring, bl.a. er det slik i koret i Øvre Saltdal kirke at det er vanskelig å komme opp med rullestol. Her er jeg glad for at de ansatte er bevisste og ser løsninger. Gode høytaleranlegg er også viktig for at alle skal kunne ha utbytte av å være i kirken, og her har kirketjenerne et stort ansvar for å legge til rette Når det gjelder dette med

universell utforming er det kanskje mest viktig å være oppmerksom på behovene.

1.7. Diakoni i menigheten.

Det er ingen diakon ansatt i Saltdal, men det er likevel flere diakonale tiltak. Institusjonene i kommunene blir jevnlig besøkt med andakter, det er forsøkt satt i gang sorgkaffe, og det er sporadisk bibelgrupper. Både i kasualia og trosopplæring er diakoni en viktig dimensjon. Det er flere kristne blant de fremmedspråklige som bor i Saltdal. Å inkludere dem i menighetens arbeid, er et viktig diakonalt tiltak som kan få stor betydning. At det legges til rette for kirkekaffe er også en måte å drive fellesskapsbyggende arbeid på. Det ble etterspurt om Kirkens Bymisjon kunne være aktuell med samarbeid på Knaggen på Vensmoen: dette har ikke vært aktualisert, men den store TV-aksjonen til Kirkens Bymisjon kan utløse nye satsninger.

1.8. Samisk språk og kultur i menigheten.

Biskopen er glad for den bevisstheten det er omkring å bruke samisk i menighetens arbeid. Sokneprest Guri-Lise Stavrum er her en ekstra ressurs. Det er fint å høre at nordsamisk brukes i gudstjenestene, og biskopen vil foreslå at dette gjøres på alle gudstjenester. Å bruke samisk understreker det mangfold av mennesker kirken består av, og synliggjør en gruppe som har vært fratatt sitt språk og sin kultur i mange år. Det er fint å høre at det tilbys materiell til trosopplæring på samisk, og at det også er bevissthet på dette i de kirkelige handlingene. Selv om lulesamisk er det samiske språk vårt bispedømme har ansvar for vil biskopen ha stor forståelse for at det brukes andre samiske språk der et er naturlig.

2. Kirkehusene.

Saltdal og Øvre Saltdal har to meget vakre kirkehus. Øvre Saltdal kirke er en nesten litt bortgjemt perle, der den ligger oppe i åssiden. Men folk i bygda er sterkt knyttet til dette huset. Kirken er fra 1937 og arkitekt er Andreas W Nygaard. Altertavlen er laget av Dagfinn Werenskiold, og altertavlen og fargesettingen i kirken henger nøye sammen. Den varme rødbrune jordfargen i korpartiet og den sterke blå himmelfargen i taket gir understreker det som altertavlen så sterkt symboliserer, livets tre og livets kors midt i verden, engler fra himmelen og mennesker fra jorden. Denne altertavlen og hele kirken som ramme rundt er et nydelig kunstverk. Jeg tror det vil være muligheter til å utnytte dette mer, både i skolens undervisning og i turistvirksomhet. Når en i

t tillegg har dåpsutstyret som er en gave fra dronning Maud og kong Haakon stiller Øvre Saltdal kirke med klenodier som med fordel kan brukes i ulike sammenhenger.

Kirken har behov for vedlikehold på taket, og både kommunen og Fellesrådet arbeider med dette. Vi kommer tilbake til det. Kirkens sakristi er stort og godt utstyrt, og kan brukes både til møter, dåpsfamilier og konfirmantundervisning. Det er messehagler i alle fire kirkeårsfargene, og særlig den hvite ser ut til å være laget i tilknytning til kirkens øvrige farger.

Det er høytaleranlegg, men korets plassering gjør det vanskelig å legge til rette for rullestoler som kan komme opp til alteret. Universell utforming er derfor en utfordring. Kirkestua er tjenlig til kirkecaffe og andre typer arrangement.

Saltdal kirke er fra 1864, og ligger strategisk plassert nesten midt i Rognan sentrum. Nærheten til kirkekontoret og menighetshuset skaper muligheter for bruk utover gudstjenester og kirkelige handlinger. Kirken erstatter den gamle Sandnes kirke som var blitt for liten, og arkitekt var Eckhof fra Trondheim. Noe av inventaret fra den gamle kirken, bl.a. en gammel messehagel fra 1710 er oppbevart bak i kirken i glassmontere. Det er gledelig å se at dette gjør det mulig å vise frem disse gamle klenodiene. Krusifikset som i dag er altertavle kom på 70 tallet, og den gamle altertavlen av Godtfried Ezechiel henger på nordveggen. Denne altertavlen er i slekt med andre altertavler i kirker i Nordland, og har i så måte kulturhistorisk verdi. Den gamle altertavlens plassering gjør det umulig å bruke den f.eks. i skolebesøk og konfirmantundervisning, og det bør kanskje vurderes om den kan henges på et annet sted i kirkerommet. I noen kirker har man gått bort fra en tradisjonell barnekrok, og heller laget et lite barnekapell, der barna fortsatt kan både tegne og leke, men hvor rammene rundt er mer gjennomtenkt. Det er en mulighet å tenke den gamle altertavla inn i et slikt konsept. Barnekroken i Saltdal kirke ligger rett innenfor døra, og har muligheter til å utvikles til en plass som gir barna del i det hellige rommet på en annen måte.

Hele kirken fremstår som lys og innbydende, og krusifikset som er laget av Bjørnstein Nilsskog gir et sterkt inntrykk av påskens evangelium. Det to glassvinduene på siden av alteret, med duen og korset som symbol er særlig vakre, og supplerer krusifikset

Kirken har også her messehagler i alle fire kirkeårsfargene, men den fiolette messehagelen er så stor at den ikke kan brukes av alle prester. Særlig den hvite messehagelen er også her tilpasset kirkens interiør.

De løse stolene er godt integrert i kirkeskipet, og skaper muligheter for musikalske og dramaturgiske opptredener, ja endog typer kunstutstillinger. Det er også et sterkt symbol knyttet til dåpsutstyret. Det er gitt av et engelsk par som mistet sønnen sin i kamphandlinger i Saltdal i 1940. Også Saltdal kirke har mange elementer som kan brukes både i trosopplæringen, turisme satsning og skoleundervisningen. Jeg tror vi i større grad må være oppmerksom på hvilke muligheter kirkehusene og kirkene gir.

Orgelet er et godt instrument laget av Th Forbeinas fra 1986, og nå har menigheten begynt å samle inn til flygel. Dette vil styrke det musikalske liv i menigheten på en god måte.

Begge kirkene fremstår som ryddige og en ser at det er kirketjenere som er seg sitt ansvar bevisst. Kirketjenerens arbeid er ikke bestandig det som synes best utad, men både i å vedlikeholde og skjøtte kirkene vel og i å legge til rette for gudstjenester og kirkelige handlinger er deres tjeneste meget viktig. Kirketjener Kåre Stormo har lang fartstid og mye kompetanse, og kirketjenerstaben er utvidet med Aleksander Aleksashin og Harald Hals Karlsen. Dette gir store muligheter.

Kommunen har i flere år arbeidet med muligheten for et nytt bårehus. Det som nå er i bruk oppleves nesten som uverdige, og et nytt bårehus er meget nødvendig. Det er nå forventet at byggingen av dette skal påbegynnes i november 2018. Det nye bårehuset vil også dekke behovet for livssynsnøytralt seremonirom i kommunen.

Menighetskontorene og menighetshuset ligger like ved Saltdal kirke. Alle ansatte har gode, om enn noe slitte kontorer, og det er god plass til menighetsaktiviteter. Det er også lagringsplass. Huset som rommer dette trenger nok noe restaurering, og kirkevergen har allerede tatt tak i dette. Det tekniske utstyret på kontoret fungerer godt, og det er god rutiner for oppjustering. Behov for ny kopimaskin ble påpekt i prestens kontorvisitasrapport, men det var på plass da selve visitasen begynte. Lydisolasjonen mellom prestekontor og gang er det blitt tatt tak i.

Under dette punktet tar vi også med at Saltdal kirkelige fellesråd har fått ansvaret for krigskirkegårdene i Botn, og holder på å ansette en 50 % stilling tilknyttet dette. Det vil øke kirketjener/ kirkegårdsarbeider tjenesten betraktelig, og det er viktig å her utarbeide rutiner og arbeidsavtaler som utnytter dette på en god måte. Krigskirkegårdene er viktige historiefortellere i Saltdal, og kirkens ansvar for disse føyer seg inn i hvor viktig det er å ha verdige forhold knyttet til død, gravferd og gravsteder.

3. Kirken i lokalsamfunnet.

Fra 1.12.2017 er Den norske kirke ikke lenger statskirke. Vi er inne i store endringsprosesser, og i 2019 er det bebudet at den nye kirkeloven kommer, samt at kirken selv skal utarbeide en ny kirkeordning. I lovforslaget som departementet har hatt på høring, og i det politiske ordskifte som har vært rundt det virker det som om den todelte finansieringsordning mellom stat og kommune som vi nå har for kirken vil bli opprettholdt. Fra Statens side har vi opplevd at bispedømmerådet får mindre å rutte med, og det er også et arbeid på gang hvor fordelingen av økonomi mellom bispedømmerådene skal revurderes. Sør-Hålogaland bispedømme står overfor økonomiske utfordringer. Det samme gjør jo kommunene, og Saltdal kommune er i tillegg «Robek» kommune med de begrensninger de gir. Jeg er likevel glad for at Saltdal kommune har prioritert kirken slik de hittil har gjort, og at kommunenes ledelse synes å se at kirken er en viktig faktor i Saltdalsamfunnet. Dette kom tydelig frem i samtalene vi har hatt med den kommunale ledelse, og bekreftes også av kirkevergens rapport. Ordfører er selv kommunens representant i fellesrådet, og har god kjennskap til kirkens arbeid og utfordringer. Det er tjenesteavtale mellom kommunene og kirken på økonomi, og det er ellers ikke vanskelig å få til samarbeid. Biskopen vil likevel henstille til at det opprettes klare avtaler og rutinebeskrivelser for samarbeidet mellom kirke og kommune. Slik at dette ikke bare er avhengig av de mennesker som til enhver tid har de ulike roller, men at det er forankret på annen måte. Det er viktig å ha avtale om faste møtepunkt for fellesrådets leder, kirkeverge, rådmann og ordfører. Slike faste møter kan generere at det finnes muligheter for samarbeid som en ikke ser umiddelbart. F.eks. innen kirke og turisme, næringsliv, tilskuddsordninger osv. sammen kan man gjøre hverandre enda bedre!

Kirken i Saltdal er en folkekirke der ca 80 % av befolkningen er medlemmer av Den norske kirke. Det er en gledelig høy dåpsprosent, og langt de fleste har gravferd fra kirken. Selv om samfunnet sekulariseres mer og mer også her, og innslaget av andre religioner og livssyn øker, er det gode tradisjoner å bygge på. Ikke minst er diakoni og omsorg noe som alltid har preget Saltdalsamfunnet, her er det linjer tilbake til alle de mennesker bygda tok imot på Vensmoen, hvordan bygda tok ansvar for krigsfangene under krigen, og hvordan flyktningene som bodde her før mottaket ble nedlagt ble forsøkt integrert. Dette er også gode verdier for kirken. Jeg vil også mene at kirken er en trygghetsfaktor i samfunnet, når noe vanskelig skjer er det en kirke her, et sted å komme til, kirkehus som skaper identitet og tilhørighet for mange.

Kirken vil også ha mange sammenfattende interesser med andre i å forvalte den rike naturen Saltdal har til beste også for kommende slekter. Kirken har mange muligheter og åpne dører til å være med i samfunnet.

Her må også nevnes kulturlivet i kirkene. Det er godt samarbeid mellom kulturlivet og kirken, det fikk vi selv oppleve under konserten i Saltdal kirke på onsdag. Korene i bygda bruker kirken, og også andre musikkutøvere. Organist Johan er her en viktig koordinerer og igangsetter. Det er nå kommet opp ide om å arbeide med konseptet «Saltdal kulturkirke». Dette er spennende tanker som blir interessant å følge. Når en tenker kulturkirke vil en også kunne inkludere tema som pilegrimsarbeid, åpen kirke om sommeren, turisme, forhold til næringslivet, kunsten i kirken osv.

Dette vil også være helt i tråd med Kirkemøtet 2018 som nettopp uttalte at kultur må være et satsningsområde for kirken.

Biskopen er opptatt av at dette arbeidet må forankres i menighetsrådet, og at det inngår i menighetsrådets strategiske arbeid.

4. Helhetlig strategiplan for menighetene

Samfunnet er stadig i forandring, og den åpner for nye måter å tenke kirke på. For å gjøre menighetene bedre i stand til å møte nye utfordringer, er det satt i gang et stort arbeid med å fornye kirkens rammeplaner og gudstjenesteliv. Den norske kirke har de siste årene arbeidet med store reformer, bl a trosopplæringsreform og gudstjenestereform. Plan for diakoni, plan for samisk kirkeliv med mere. Alle disse er gitt som redskaper for å bygge menighet og styrke den lokale kirkes arbeid.

Menighetsrådene i Saltdal og Øvre Saltdal har lagt et viktig grunnlag for å videreutvikle menighetens arbeid gjennom sin strategiplan for 2017. Biskopen støtter dette arbeidet, og er glad for at det er satt ned et eget utvalg som skal jobbe med utkast til ideer til ny strategiplan for de nye menighetsrådene fra 2019. Det gir god starthjelp for de nyvalgte.

En ny strategiplan må også inneholde et plan for det frivillige arbeidet, som har lange og rike tradisjoner hos dere. Frivilligheten er i endring, og dette må det tas høyde for. Foreldre til barn og unge som deltar i trosopplæringen er en viktig ressurs og medspillere for menighetslivet, og bør inviteres og utfordres til aktiv deltakelse.

Prosten kan være en viktig medspiller i arbeidet med strategiplan.

Oppfølgingspunkter

1. En ny helhetlig strategiplan for menigheten utarbeidet av menighet og ansatte i fellesskap.
2. Lage et årshjul for menighetsrådets arbeid slik at alle felt blir tatt opp i løpet av et år. Herunder inkludert faste møter der ansatte inviteres til å møte menighetsarbeidet
3. Arbeide videre med hvordan en ønsker sammensetningen av menighetsrådene.
4. Integrere misjonsarbeid og misjonsavtaler i både gudstjenesteliv og trosopplæring.
5. Jobbe strategisk med menighetens kulturengasjement.
6. Evaluere og videreutvikle trosopplæringsplanen
7. Sende to delegater til UKT i Bodø 5-7. april 2019.
8. Arbeide med informasjonsflyt mellom frikirken og Den norske kirke når det gjelder arrangement.
9. Sette opp en plan for samarbeidet med Saltdal kommune, der det fastsettes samarbeidsmøter der ikke bare økonomien diskuteres.

Biskopen er glad for menighetene i Saltdal og Øvre Saltdal, glad for godt gudstjenestearbeid og jevnlig menighetsarbeid, glad for trofaste kirkegjengere og medarbeidere, glad for åpenhet i kirke og kommune, glad for mangfold og høyde under taket. Jeg har tro på menighetene her, tro på arbeidet som gjøres. Så er det også slik at kirkens fremtid og menighetens muligheter ikke bygger på hva vi mennesker får til. Vi skal arbeide, men det er Gud som gir vekst. Det er både en trøst og en styrke. Jeg ønsker Guds velsignelse over kirken i Saltdal, og takker for gode dager sammen med dere.

Ann-Helen Fjeldstad Jusnes
Biskop i Sør-Hålogaland

Saltdal 28. oktober 2018